

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ECOCCI

پتانسیل های تجاری کشورهای عضو اکو در یک نگاه (قزاقستان)

تهیه و تنظیم: کمیته ایرانی اتاق بازرگانی و صنعت اکو
(روابط عمومی و انتشارات)
تیر ماه ۱۳۹۴

فهرست مطالب

ویژگیهای جغرافیایی - اقتصادی.....	ص ۳
جدول (۱) - اطلاعات اساسی قزاقستان ۲۰۱۳.....	ص ۵
جدول (۲) - برخی از اقلام تولیدات صنعتی قزاقستان در سال ۲۰۱۳.....	ص ۶
جدول (۳) - اقلام عمده بازرگانی و کشورهای عمده طرف تجارت قزاقستان - ۲۰۱۴.....	ص ۱۱
جدول (۴) - مبادلات تجاری قزاقستان با جهان ۲۰۰۸-۲۰۱۴.....	ص ۱۲
جدول (۵) - مبادلات تجاری قزاقستان با کشورهای عضو اکو ۲۰۰۸-۲۰۱۲.....	ص ۱۲
جدول (۶) - مبادلات تجاری ایران و قزاقستان ۲۰۰۸-۲۰۱۴.....	ص ۱۲
قزاقستان یکی از اعضای سازمان همکاریهای اقتصادی (اکو).....	ص ۱۳
بررسی پتانسیل افزایش تجارت فیما بین جمهوری قزاقستان و کشورهای عضو اکو.....	ص ۱۳
جدول (۷) - لیست ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی قزاقستان در سال ۲۰۱۴.....	ص ۱۴
پیشنهادهایی بمنظور ارتقاء همکاری فیما بین قزاقستان و دیگر کشورهای عضو اکو.....	ص ۲۲
نتیجه گیری.....	ص ۲۳
منابع.....	ص ۲۴

ویژگی های جغرافیایی - اقتصادی:

قزاقستان؛ کشوری در آسیای میانه می باشد. پایتخت این کشور در سال ۱۹۹۸ از آلماتی در جنوب که بزرگترین شهر کشور است به آستانه در شمال منتقل شد.

جمعیت قزاقستان در سال ۲۰۱۴ برابر با ۱۷ میلیون و ۹۵۰ هزار نفر، زبانهای رسمی آن قزاقی و روسی و واحد پول آن تِنگه است. قزاقستان بزرگترین کشور محصور در خشکی در دنیا است و تراکم جمعیتی کمی دارد.

این کشور از شمال با روسیه، از شرق با چین، در جنوب شرقی با قرقیزستان، در جنوب با ازبکستان و در جنوب غربی با ترکمنستان همسایه است. سواحل شمال شرقی دریای خزر در خاک این کشور قرار دارد.

قزاقستان ۹۰۰،۰۲۴،۰۲۷ کیلومتر مربع مساحت دارد و به بزرگی اروپای غربی است. این کشور از دریای خزر در غرب تا کوههای آلتای در شرق ادامه می یابد. مرزهای شمالی قزاقستان در دشت های سیبری غربی و مرزهای جنوبی آن در بیابان های آسیای میانه قرار دارند. با وجود وسعت زیادی که این کشور را نهمین کشور بزرگ دنیا قرار می دهد، بیشتر سرزمین آن کویر و استپ است. دشت قزاق با مساحت ۸۰۴۵۰۰ کیلومتر مربع یک سوم کشور را در بر می گیرد و بزرگترین منطقه خشک استپی در جهان است. علفزارها و شنزارهای گسترده شاخصه این دشت هستند.

این کشور تابستان های گرم و زمستان های سرد دارد. بارندگی در این کشور نسبتاً کم است و اراضی آن در شرایط خشک تا نیمه خشک قرار دارند. اراضی وسیع و برخوردار از تقریباً همه انواع اوضاع آب و هوایی و خاک مناسب، قزاقستان را به کشوری مناسب برای توسعه جنگلکاری، شکار، ماهیگیری و کشاورزی بدل کرده است.

شهرهای اصلی قزاقستان عبارتند از آستانه، آلماتی، قراغندی، چیمکند، آتیرو و اسکمن. شهرهای بزرگ قزاقستان به ترتیب آلماتی با حدود ۱،۵ میلیون نفر، آستانه و قراغندی با حدود ۷۰۰ هزار نفر هستند. به جز شهرهای نامبرده می توان به شهرهای آکتاو، پاولودار، پتروپاولسک و اوست کامنگورسک نیز اشاره کرد.

قزاقستان بیشترین تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه را در میان جمهوری های تازه استقلال یافته دارد و نیز از اعضای مهم سازمان همکاری شانگهای است.

این کشور در سال ۲۰۱۳ با دارا بودن تولید ناخالص ملی برابر با ۲۲۴/۹ میلیارد دلار، چهارمین اقتصاد بزرگ در بین اعضای اکو (پس از ترکیه، پاکستان و ایران) می باشد.

سرمایه گذاری ناخالص انجام شده در این کشور در سال ۲۰۱۳ برابر با ۹۷۳۹ میلیون دلار بوده است که حدود ۴۰ درصد از کل ۲۴/۴ میلیارد دلار سرمایه گذاری انجام شده در منطقه اکو را شامل شده است.

پتانسیل تجاری قزاقستان در منطقه اکو بالاست. برای مثال این کشور از صادر کنندگان نفت و گاز می باشند و از سوی دیگر ترکیه، پاکستان و افغانستان از خریداران انرژی هستند.

مواردی همچون عناوین بیان شده اهمیت این کشور را در میان سازمان های منطقه ای مانند اکو بیش از پیش نشان می دهد. هرچند در قزاقستان محدودیتی برای ورود سرمایه وجود ندارد ولی ورود سرمایه تابع قوانین مشخصی می باشد.^۱ قزاقستان یکی از ۲۰ کشور اول دنیا از نظر سرمایه گذاری و یکی از ۱۳ اقتصاد نوین در سطح دنیا است که رشد اقتصادی در حدود ۸٪ را در سال های اخیر به ثبت رسانیده است. اقتصاد این کشور تا حد زیادی به کشاورزی علی الخصوص گندم متکی است. پرورش گوسفند، خوراک دام، میوه، سبزی و برنج از دیگر منابع درآمدی این کشور می باشد. تولید ماشین آلات صنعتی، ماشین آلات کشاورزی و ساختمانی بخش مهمی از صنعت قزاقستان را تشکیل می دهند. امروزه مجموعه کشاورزی صنعتی در قزاقستان با داشتن رشد اقتصادی مداوم متضمن امنیت غذایی کشور و نیز صادرات محصولات کشاورزی به خارج از کشور است. در قزاقستان کارخانجات ماشین سازی، ذوب آهن، ذوب مس، سیمان، صنایع شیمیایی، کود شیمیایی، ماشین آلات کشاورزی، ابزار آلات، تجهیزات الکترونیکی، معدنی، لاستیک سازی و صنایع سبک مانند پوشاک، کفش، صنایع و مواد غذایی وجود دارد.

¹ www.inves.gov.kz

جدول (۱) - اطلاعات اساسی قزاقستان ۲۰۱۳

مهمترین منابع طبیعی	محصولات عمده صنعتی	محصولات عمده کشاورزی	حجم سرمایه گذاری خارجی (میلیون دلار)	نرخ تورم (درصد)	درآمد سرانه (دلار)	تولید ناخالص داخلی (میلیارد دلار)
نفت و گاز، ذغال سنگ، سنگ آهن، منگنز، کروم، سرب، روی، مس	تراکتور و ماشین آلات صنعتی، موتورهای الکترونیکی، مصالح ساختمانی	غلات (گندم)، پنبه، دام زنده	۹۷۳۹	۵/۸	۱۴،۱۰۰	۲۲۴/۹

<http://eng.tpo.ir>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

<http://data.worldbank.org/indicator>

جدول (۲) - برخی از اقلام تولیدات صنعتی قزاقستان در سال ۲۰۱۳

جدول زیر نشان دهنده برخی از اقلام مهم تولیدی در قزاقستان و میزان هر یک از آنها می باشد:

ردیف	نام کالا	میزان تولید (به میلیون تن)
نفت و گاز و فراورده ها		
۱	زغال	۱۱۹
۲	نفت	۸۲
۳	استخراج گاز	۴۲ میلیارد متر مکعب
۴	گاز (آماده مصرف)	۲۳ میلیارد متر مکعب
۵	بنزین	۲/۶۸۸
۶	دیزل	۴/۰۷۵
۷	مازوت	۳/۴۷۳
۸	بنزین هواپیما	۰/۴۰۸
۹	گاز مایع	۲/۵
متالورژی و معادن		
۱۰	سنگ آهن	۲۵
۱۱	گلوله آهن (Iron Pellets)	۶/۹
۱۲	معدن مس	۴۲
۱۳	معدن مس و روی	۴/۹
۱۴	معدن آلومینیوم (bauxite)	۵/۲
۱۵	کنسانتره سرب	۰/۰۴۱
۱۶	کنسانتره روی	۰/۳۶۱
۱۷	معدن منگنز	۲/۸
۱۸	معدن کروم	۵/۲
۱۹	کنسانتره کروم	۴/۲
۲۰	معدن طلا	۱۴
۲۱	کنسانتره طلا	۰/۱۷۸
۲۲	فولاد	۳/۴
سایر		
۲۳	مرمریت	۰/۶۵۲ متر مکعب
۲۴	گرانیت	۴/۶ متر مکعب
۲۵	گچ	۱۳
۲۶	گوگرد	۲/۴

۵۱۹	نمک خوردنی	۲۷
محصولات غذایی		
۰/۰۵۸	کنسرو	۲۸
۰/۰۲۱	ماهی تازه	۲۹
۰/۰۱	کنسرو ماهی	۳۰
۰/۰۰۴	صیفی و سبزیجات کنسروی	۳۱
۱۷۲ میلیون لیتر	آب میوه و آب سبزی جات	۳۲
۰/۲۷۵	روغن نباتی	۳۳
۰/۱۳	کره	۳۴
۰/۲۲	پنیر	۳۵
۳/۴	آرد	۳۶
۰/۰۷۵	نان	۳۷
۰/۰۲۸	کیک و شیرینی	۳۸
۰/۱۵۱	ماکارونی	۳۹
۰/۳۳۱	شکر	۴۰
۰/۰۹۳	شکلات و شیرینی	۴۱
۰/۰۲۱	چای و قهوه	۴۲
۰/۰۰۵	کچاپ و سس	۴۳
۰/۰۳۱	مایونز	۴۴
۰/۰۰۴	خمیر مایه	۴۵
سایر		
۳۷۰۰۰۰ دستگاه	اتومبیل سواری	۴۶
۲۰۰۰ دستگاه	اتومبیل باربری	۴۷

امروزه استفاده از منابع سرمایه ای خارجی بعنوان یکی از سیاست های اصلی در بین کشورهای مختلف جهان، بخش مهمی از مبادلات اقتصادی کشورها را تشکیل می دهد.

با توجه به تاثیراتی که سرمایه گذاری خارجی بویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) می تواند در کنار منابع سرمایه ای داخلی بر روی رشد و توسعه اقتصادی کشورها داشته باشد، جایگاه ویژه ای نزد کشورهای مختلف جهان پیدا کرده است . کشورهای جهان سوم اعم از توسعه یافته و در حال توسعه تلاش های گسترده ای را جهت هدایت این منابع مالی به کشورهای خود صورت می دهند.

از مهمترین اقدامات کشورها جهت جذب منابع سرمایه گذاری خارجی به کشورهای خود مهیا نمودن شرایط سرمایه گذاری و انجام فعالیت های اقتصادی در فضائی امن و آسان، اصلاح قوانین و مقررات مرتبط، تسهیل در فرآیند اجرای پروژه های سرمایه گذاری و اقدامات مشابه می باشد . تجربه نشان داده است کشورهایی که در فراهم آوردن زمینه های لازم و مناسب و همچنین بسترهای قانونی و مقرراتی موفق بوده اند در جذب سرمایه گذاری خارجی نیز موفق عمل نموده اند.

نیاز سالانه قزاقستان به واردات انواع کالاهای وارداتی، جذب سرمایه خارجی و اتخاذ سیاست درهای باز در این کشور سبب شده هم اکنون صدها شرکت تجاری، تولیدی و سرمایه گذار خارجی از جمله شرکت های تجاری و خدمات فنی و مهندسی ایران در این کشور حضوری فعال داشته باشند.

طرح های اولویت دار برای سرمایه گذاری در قزاقستان از مزایایی چون معافیت های مالیاتی و معافیت از پرداخت عوارض گمرکی برای واردات تجهیزات لازم برای راه اندازی طرح ها برخوردار است.

قزاقستان دارای ذخایر عظیم سوخت های فسیلی و مواد معدنی از قبیل فلزات، اورانیوم، مس و روی است. این کشور هم چنین دارای یک بخش بزرگ زراعتی شامل دام و دانه است. در سال ۲۰۰۲ قزاقستان نخستین کشور از جمله کشورهای عضو اتحاد شوروی سابق بود که به دریافت رتبه اعتباری درجه سرمایه گذاری رسید.

عمده ترین اقلام تجارتي قزاقستان برای کشورهای همسایه اش، نفت و دانه است. بندرهای دریای خزر، خطوط لوله و خطوط راه آهن حمل نفت، به روز رسانی شده است، اما حمل و نقل هوایی و زمینی همچنان نیاز به توجه دارد.

نخست وزیر قزاقستان در عین حال از تدوین یک برنامه ی جدید برای توسعه در دو بخش صنعت و اقتصاد در فاصله ی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰ خبر داد.

قزاقستان در قلب آسیا موقعیت دارد و از طریق این کشور مناطق بزرگ آسیا و اقیانوس آرام به خاور میانه، آسیای مرکزی و اروپا وصل می شود. پس از استقلال یکی از اولویت های دولت قزاقستان ایجاد فضای مناسب و تشویق سرمایه گذاری خارجی به داخل کشور بوده است.

حجم سرمایه گذاری های صورت گرفته در اقتصاد قزاقستان، فضای مناسب سرمایه گذاری مطلوب در این کشور را نشان می دهد. امروز، قزاقستان به عنوان کشور پیشرو در میزان سرمایه گذاری های خارجی در بین کشورهای CIS به شمار می رود.

عوامل مؤثر جذب سرمایه گذاری در قزاقستان را می توان در موارد زیر خلاصه کرد:

۱- فضای کسب و کار مناسب که تحت تأثیر قوانین سرمایه گذاری مطلوب، اقدامات جذب برای حمایت از سرمایه گذاری و ثبات اقتصادی و سیاسی شکل گرفته است.

۲- وجود منابع طبیعی و مواد معدنی فراوان. منابع اطلاعاتی تخمین می زنند که قزاقستان ششمین کشور از نظر برخورداری از منابع طبیعی در جهان می باشد.

۳- قزاقستان در قلب اوراسیا قرار دارد و از طریق این کشور مناطق بزرگ آسیا و اقیانوس آرام به خاور میانه، آسیای مرکزی و اروپا وصل می شود.

سه کشور، یعنی روسیه، چین و هند از چهار کشور عضو بریکس در نزدیکی قزاقستان قرار دارند و اتحادیه ی گمرکی روسیه، بلاروس و قزاقستان با جمعیت بازار مصرف ۱۷۰ میلیون نفر این اجازه را به سرمایه گذاران می دهد تا فرصت ها و افق های جدیدی را جهت اجرای مؤثر پروژه های سرمایه گذاری در این کشور به وجود آورند.

امروز تمام چارچوب های قانونی لازم برای سرمایه گذاری در قزاقستان ایجاد شده اند. در سال ۲۰۰۳، قانون «سرمایه گذاری» به تصویب رسید، که در برگیرنده چارچوب های حقوقی و اقتصادی برای سرمایه گذاری خارجی است. با توجه به نظر کارشناسان بین المللی این قانون، یکی از بهترین قوانین در زمینه ی سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه است. این قانون حفاظت از

حقوق سرمایه‌گذاران و ثبات قراردادها را تضمین و به صورت کاملاً واضح و مشخص ارتباط میان نهادهای دولتی و سرمایه‌گذاران خارجی (سرمایه‌گذاری آزاد، بازگشت سرمایه، آزادی استفاده از سود، حق مالکیت خصوصی از زمین- برای شرکت‌های خارجی و...) را مشخص می‌کند. گفتنی است که اقدامات حمایتی دولت از سرمایه‌گذاران خارجی برابر با سرمایه‌گذاران داخلی می‌باشد. در این کشور تمامی چارچوب‌های حقوقی لازم برای حمایت از مالکیت معنوی صورت گرفته است. به همین منظور مؤسسه‌ای برای وضع قانون حفاظت از حقوق مالکیت معنوی ایجاد شده و قوانین لازم برای اطمینان صاحب اثر از حقوق خود (مدنی، جنایی، کدهای اداری، قانون کپی رایت و حقوق مرتبط با آن) به ثبت رسیده است. هم‌چنین این قانون امکانات لازم برای حمایت از سرمایه‌گذاران، به‌خصوص سرمایه‌گذاری‌هایی که در اولویت هستند را فراهم می‌کند.

کشور قزاقستان در سال‌های اخیر به طور قابل توجهی سیاست‌های مالی خود را در جهت کاهش نرخ مالیات تغییر داده است. پایین بودن تعرفه‌های برق در جمهوری قزاقستان و همچنین پایین بودن حمل‌ونقل ریلی می‌تواند بخشی از هزینه‌های سرمایه‌گذاران را که به علت دور بودن از مراکز شهری صرف می‌شود، جبران نماید. گفتنی است که در کدهای مالیاتی قزاقستان امضای ۴۴ موافقت‌نامه‌ی بین‌المللی در اجتناب از اخذ مالیات مضاعف، گنجانده شده است که به طور کل این اقدامات باعث کاهش بار مالیاتی در کسب و کار خواهد شد و به‌نوبه خود در توسعه و رونق سرمایه‌گذاری اهمیت فراوانی دارد. مقرر شده از سال ۲۰۱۴-۲۰۱۰ در این کشور برنامه‌های دولتی برای توسعه‌ی صنعتی و سرمایه‌گذاری پیاده شود، که در آن یک

محیط جذاب برای سرمایه‌گذاران فراهم شده است که سرمایه‌گذاران مایل به انجام پروژه‌ها در بخش‌های اقتصادی زیر در اولویت هستند:

- پالایش و زیرساخت‌های مربوط به نفت و گاز، مجتمع‌های معدنی، صنایع هسته‌ای و کیمیایی از تولید ابتدایی مواد خام و مراحل بالاتر و تکنولوژی‌های پیشرفته.
- مهندسی مکانیکی، ساخت‌وساز، دارو و غیره.
- زراعت، صنایع سبک و گردشگری (سیاحت).
- فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، تکنولوژی، انرژی‌های جایگزین و صنایع فضایی.

لازم به ذکر است، تنها در سال اول تحقق این برنامه، ۱۵۲ شرکت از طریق سرمایه‌گذاری، از جمله سرمایه‌گذاری خارجی تشکیل شد. هم‌چنین در کل این کشور حدود ۸۰۰ صنعت مختلف طرح‌ریزی شده‌اند. به منظور حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط برنامه‌ای تحت عنوان «نقشه‌ی راه تجارت تا سال ۲۰۲۰» طرح‌ریزی شده است که موارد زیر را مورد بررسی قرار می‌دهد:

- یارانه پرداخت به صورت خام
- ضمانت وام
- پشتیبانی جهت توسعه زیرساخت‌های تولیدی (صنعتی)
- خدمات پشتیبانی کسب و کار (مشاوره، خدمات حقوقی و حسابداری و غیره)
- آموزش کادر مورد نیاز

هم‌چنین برای تأمین و پیشرفت گفت‌وگوی مستقیم با سرمایه‌گذاران فعال در قزاقستان، شورای سرمایه‌گذاری خارجی تحت حمایت رییس‌جمهور قزاقستان تشکیل شده است. در جلسات این شورا در مورد مسایل مهم توسعه اقتصادی کشور یا مسایل مهم مربوط به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری، بحث و تبادل نظر می‌شود. سازمان مرتبط با این شورا، کمیته‌ی سرمایه‌گذاری وزارت صنعت و فن‌آوری‌های جدید جمهوری قزاقستان می‌باشد.

بنابراین، قزاقستان تمامی شرایط لازم برای سرمایه‌گذاری، از جمله اقتصاد بازار، مالیات مطلوب و رژیم گمرکی مناسب قوانین حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی را فراهم کرده است. بنابراین، با شرایط ذکر شده دروازه‌های قزاقستان همیشه به روی فرصت‌های جدید باز است و از سرمایه‌گذاران فن‌آوری‌های مدرن، تولیدی و مدیریتی استقبال می‌شود.

بیش از چهل کشور جهان از جمله کشورهای عضو اکو مانند ایران، پاکستان، ترکیه، قرقیزستان، آذربایجان، تاجیکستان و ازبکستان با این کشور موافقتنامه‌های حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری امضاء کرده‌اند.

مطابق به قانون سرمایه‌گذاری قزاقستان، یک سرمایه‌گذار می‌تواند از حقوق گمرکی برای واردات تجهیزات، قطعات یدکی مورد نیاز برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری و اولویت‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌ها، براساس فهرست تأیید شده توسط دولت جمهوری قزاقستان در مورخ ۸ می ۲۰۰۳ به شماره‌ی ۴۳۶ برخوردار باشد.

کمک‌های دولتی، شامل زمین ساختمان، ماشین‌آلات و تجهیزات، تجهیزات کامپیوتری، اندازه‌گیری‌ها و دستگاه‌های کنترل و تجهیزات، وسایل نقلیه، به استثنای موتورسواری سبک، تجهیزات صنعتی و خانگی است. سرمایه‌گذاران برای دریافت کمک‌های دولتی، باید به کمیته سرمایه‌گذاری وزارت صنعت و فن‌آوری‌های جدید جمهوری قزاقستان مراجعه کرده و قرارداد امضا نمایند.

حجم سرمایه‌گذاری خارجی قزاقستان در سال ۲۰۱۳ برابر با ۹۷۳۹ میلیون دلار در بخش‌های مختلف بوده که نسبت به سرمایه‌گذاری خارجی این کشور در سال ۲۰۱۰ حدود ۳۰ درصد رشد داشته است. چنانچه در جدول شماره (۳) ملاحظه می‌شود، قزاقستان یکی از صادرکنندگان عمده نفت و گاز در جهان بوده و بطور عمده وسایل نقلیه، دارو و تجهیزات اداری را از دیگر کشورهای جهان وارد می‌کند.

جدول (۳) - اقلام عمده بازرگانی و کشورهای عمده طرف تجارت قزاقستان - ۲۰۱۴

اقلام عمده صادراتی به جهان:	نفت و فراورده‌های نفتی، گازهای نفتی، غلات (گندم)، روی، مس، نقره
اقلام عمده وارداتی از جهان:	اتومبیل سواری، واگن باری، نفت و فراورده‌های نفتی، داروها و دستگاه‌های داده پرداز
شرکای صادراتی قزاقستان:	چین، روسیه، ایتالیا، هلند، فرانسه
شرکای وارداتی قزاقستان:	روسیه، چین، اوکراین، آلمان، آمریکا
اقلام عمده صادراتی ایران به قزاقستان:	پسته، سیمان، خرما، رنگ‌ها و ورنی‌ها، سیب زمینی و سیب تازه
اقلام عمده وارداتی ایران از قزاقستان:	گندم، جو، محصولات از آهن و فولاد، کنجاله از پنبه و تخم آفتابگردان

منبع: <http://eng.tpo.ir> / <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/kaz/>

با مشاهده ارقام مندرج در جداول ۴، ۵ و ۶ ملاحظه می‌شود حجم تجارت قزاقستان با جهان همواره در حال نوسان بوده است. البته در سال ۲۰۱۲ با حدود ۹ درصد رشد مثبت نسبت به سال ۲۰۱۱، رقم تجارت این کشور با جهان به حدود ۱۴ میلیارد دلار رسیده است. این در حالیست که از سال ۲۰۱۲ تا سال ۲۰۱۴ تجارت این کشور با جهان کاهش نشان داده است. تجارت فیما بین قزاقستان با منطقه اکو در سال ۲۰۱۳ برابر با ۸/۸ میلیارد دلار بوده است که با ۴٪ رشد به ۹/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ رسیده است. از طرف دیگر تجارت جمهوری قزاقستان با ایران در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۳ بیش از ۶۰ درصد رشد داشته است.

کل حجم واردات قزاقستان در سال ۲۰۱۴ برابر با ۴۱۲۱۳ میلیون دلار بوده که از این رقم، بیشترین واردات به ترتیب از روسیه، چین، آلمان، آمریکا، اوکراین، فرانسه، کره، ایتالیا، ترکیه، ازبکستان، ژاپن، بلاروس، انگلستان، هلند، اسپانیا، جمهوری چک، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ایران بوده است.

جدول (۴) - مبادلات تجاری قزاقستان با جهان از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴ ارزش: میلیون دلار

سال	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
صادرات	۷۱۱۷۲	۴۳۱۹۶	۵۷۲۴۵	۸۸۱۰۸	۹۲۲۸۲	۸۲۵۱۱	۷۸۲۳۷
واردات	۳۷۸۱۶	۲۸۴۰۹	۲۴۰۲۴	۳۸۰۱۱	۴۴۵۳۹	۴۸۸۷۲	۴۱۲۱۳
مجموع حجم کل	۱۰۸۹۸۸	۷۱۶۰۵	۸۱۲۶۹	۱۲۶۱۱۹	۱۳۶۸۲۱	۱۳۱۳۸۳	۱۱۹۴۵۰

منبع: <http://www.trademap.org>

جدول (۵) - مبادلات تجاری قزاقستان با کشورهای عضو اکو از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴ ارزش: میلیون دلار

سال	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
صادرات قزاقستان به اکو	۶۹۹۰	۴۲۲۶	۴۹۲۷	۶۳۸۷	۷۳۱۰	۶۲۱۴	۶۳۸۳
واردات قزاقستان از اکو	۲۲۱۹	۱۲۵۵	۱۴۲۹	۱۹۸۷	۲۲۹۸	۲۶۸۰	۲۸۵۶
مجموع حجم کل	۹۲۰۹	۵۴۸۱	۶۳۵۶	۸۳۷۴	۹۶۰۸	۸۸۹۴	۹۲۳۹

منبع: <http://www.trademap.org>

جدول (۶) - مبادلات تجاری ایران و قزاقستان از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴ ارزش: میلیون دلار

سال	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
واردات قزاقستان از ایران	۵۸/۸	۲۴/۱	۲۶/۴	۳۴/۹	۵۱/۱	۸۱/۶	۹۳/۹
صادرات قزاقستان به ایران	۲۰۴۰	۱۲۸۰	۱۰۹۴	۱۰۷۸	۶۲۶/۹	۵۳۸/۹	۸۹۳/۱
مجموع حجم کل تجارت فیما بین ایران و قزاقستان	۲۰۹۸/۸	۱۳۰۴/۱	۱۱۲۰/۴	۱۱۱۲/۹	۶۷۸	۶۲۰/۵	۹۸۷

منبع: <http://www.trademap.org>

قزاقستان یکی از اعضای سازمان همکاری های اقتصادی (اكو):

سازمان همکاری های اقتصادی (ECO) یک سازمان منطقه ای بین دولت هاست. پیشینه تاسیس سازمان همکاری اقتصادی (اكو) به سال ۱۹۶۲ باز می گردد که سه کشور ایران، ترکیه و پاکستان سازمان همکاری منطقه ای برای توسعه (RCD) را تاسیس نمودند که تا سال ۱۹۷۹ فعالیت می نمود؛ تا اینکه در سال ۱۹۸۵ با همکاری ایران، پاکستان و ترکیه، سازمان همکاری های اقتصادی (اكو) پایه گذاری و در سال ۱۹۹۲ با پیوستن کشورهای ازبکستان، آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکمنستان، تاجیکستان و افغانستان تعداد کشورهای عضو به عدد ۱۰ رسید.

با وجود نوپا بودن اكو، این سازمان موفقیت هایی در سطح منطقه و جهان داشته ولی در عین حال سازمان اكو تاکنون با مشکلات متعددی برای دستیابی به اهداف و برنامه هایش مواجه بوده است.

موافقتنامه های مختلفی در این سازمان به امضاء رسیده که در پروسه اجرایی شدن با مشکلاتی مواجه شده و عملیاتی نشده اند. در قالب همکاری های منطقه ای اكو، قزاقستان موافقتنامه های زیر را امضاء نموده ولی تاکنون اجرایی نشده است.

- موافقتنامه تسهیل صدور روادید اكو
- موافقتنامه چارچوب تجارت ترانزیتی اكو

بررسی پتانسیل افزایش تجارت فیما بین قزاقستان و کشورهای عضو اكو:

چنانچه در ارقام مندرج در این گزارش دیده می شود حجم کل تجارت قزاقستان در سال ۲۰۱۴ برابر با ۴۵۰ ، ۱۱۹ میلیون دلار بوده است که از این رقم تنها ۲۳۹ ، ۹ میلیون دلار آن با منطقه اكو بوده که چیزی کمتر از ۸ درصد می باشد.

آنچه مسلم است اینکه پتانسیل تجارت قزاقستان (در بررسی ما پتانسیل واردات این کشور از منطقه اكو) بیش از رقم محقق شده در سال ۲۰۱۴ می باشد. در این پژوهش، پتانسیل تجارت قزاقستان از منطقه اكو در اقلام عمده وارداتی این کشور مورد بررسی قرار گرفته است. به همین منظور، در هر یک از این اقلام، ارزش کل واردات قزاقستان به تفکیک ارزش واردات این کشور از کشورهای عضو اكو و دیگر کشورهای جهان استخراج شده و در مقابل به ارزش صادرات دیگر کشورهای عضو اكو از این کالاها اشاره شده است.

در مرحله بعد، با مقایسه رقم واردات قزاقستان از کشورهای غیراكو و رقم صادرات کشورهای عضو اكو به جهان در هر یک از اقلام مورد بررسی، می توان نتیجه گیری کرد که با اولویت بخشیدن کشورهای اكو بجای کشورهای غیراكو بعنوان طرف صادرکننده به قزاقستان، می توان به افزایش حجم تجارت درون منطقه ای اكو کمک کرد.

طی بررسی های نیازسنجی تجاری در منطقه اكو، با بررسی ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی قزاقستان در سال ۲۰۱۴ (از نظر ارزش واردات)، رقم کل واردات این کشور در سال ۲۰۱۴ در ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی آن، تقریباً برابر با ۲۷۸۴۳ میلیون دلار بدست آمده است که از این رقم، تنها ۱۹۹۰ میلیون دلار (حدود ۷ درصد) آن از منطقه اكو وارد شده است. از طرف دیگر، سایر کشورهای عضو اكو به میزان ۶۳۶۵۹ میلیون دلار صادرات از این ۲۰ قلم به جهان داشته اند که اگر قزاقستان از این پتانسیل تجاری منطقه اكو استفاده می کرد، ۱۰۰ درصد تجارت این کشور در ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی اش با منطقه اكو انجام می گرفت.

(ارقام: به هزار دلار)

جدول (۷) - لیست ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی قزاقستان در سال ۲۰۱۴

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۲ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۸۴	راکتورهای هسته ای، دیگهای بخار و آبگرم، ماشین آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزاء و قطعات آنها	۶، ۸۰۶، ۷۱۶	ترکیه (۳۵۰، ۱۷۹)، ایران (۲۸۸، ۵)، قرقیزستان (۳۶۴، ۴)، آذربایجان (۰۴۲، ۳)، تاجیکستان (۱۱۶، ۱)، افغانستان (۹۳)، پاکستان (۱۱) مجموع: ۲۶۴، ۱۹۲	چین (۶۳۸، ۹۷۴، ۱)، روسیه (۱۹۰، ۲۰۸، ۱)، آلمان (۶۲۶، ۶۵۱)، آمریکا (۸۴۲، ۵۷۶)، ایتالیا (۴۲۹، ۳۲۲)، اوکراین (۳۵۲، ۱۹۲)، کره (۲۱۶، ۱۸۲)، انگلستان (۶۲۱، ۱۶۷)، ژاپن (۶۳۸، ۱۳۹)، چک (۲۱۲، ۱۰۲) مجموع: ۷۶۴، ۵۱۷، ۵	ترکمنستان (۰۵۲، ۱۲)، ازبکستان (۲۳۲، ۳۴) مجموع: ۲۸۴، ۴۶
۸۷	وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه آهن یا تراموای، و اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۴، ۳۹۴، ۳۶۸	ازبکستان (۴۱۸، ۲۰۵)، ترکیه (۷۷۴، ۴۲)، قرقیزستان (۱۲۹، ۷)، ترکمنستان (۵۶۰)، ایران (۱۲۰)، افغانستان (۳۹) مجموع: ۰۴۰، ۲۵۶	روسیه (۴۵۲، ۷۰۱، ۱)، ژاپن (۱۵۶، ۵۱۷)، کره (۱۸۶، ۳۹۶)، چین (۹۷۵، ۳۵۹)، ازبکستان (۴۱۸، ۲۰۵)، آمریکا (۳۹۹، ۲۰۴)، آلمان (۶۴۴، ۱۹۴)، بلاروس (۵۲۱، ۱۵۶)، جمهوری چک (۶۲۴، ۱۱۵)، اسلواکی (۳۳۵، ۷۵) مجموع: ۴۳۹، ۹۲۶، ۳	آذربایجان (۴۸۶، ۶)، تاجیکستان (۶۶۱، ۱۱)، پاکستان (۶۵۶، ۵۹) مجموع: ۸۰۳، ۷۷
۸۵	ماشین آلات و دستگاه های برقی و اجزاء و قطعات آنها؛ دستگاه های ضبط و پخش صوت، دستگاه های ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیونی، اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۳، ۹۷۲، ۰۰۲	ترکیه (۲۶۸، ۱۱۳)، ازبکستان (۵۵۶، ۶)، قرقیزستان (۲۷۴، ۵)، آذربایجان (۰۷۷، ۲)، افغانستان (۱۷۹)، ایران (۱۱۱) مجموع: ۴۶۵، ۱۲۷	چین (۳۶۰، ۱۶۱، ۱)، روسیه (۷۸۱، ۸۸۸)، آلمان (۵۱۶، ۲۵۹)، ویتنام (۸۷۴، ۱۸۲)، آمریکا (۶۵۰، ۱۴۳)، فرانسه (۹۲۹، ۱۴۲)، کره (۲۶۳، ۱۳۲)، انگلستان (۲۶۸، ۹۳)، اسپانیا (۱۵۱، ۸۶)، ایتالیا (۲۷۹، ۶۸) مجموع: ۰۷۱، ۱۵۹، ۳	پاکستان (۳۷۱، ۹۵)، تاجیکستان (۲۷۸، ۴)، ترکمنستان (۹۴۸، ۲) مجموع: ۵۹۷، ۱۰۲

(۲) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۳ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۷۳	مصنوعات از چدن، آهن یا فولاد	۲، ۴۵۸، ۲۴۳	ترکیه (۷۱، ۸۵۰)، قرقیزستان (۴، ۵۲۴)، ایران (۳، ۸۰۱)، آذربایجان (۲، ۷۴۲)، ازبکستان (۱، ۷۴۱) مجموع: ۸۴، ۶۵۸	روسیه (۷۹۳، ۴۷۲)، چین (۳۲۳، ۵۵۵)، اوکراین (۱۷۶، ۲۰۸)، آلمان (۱۳۹، ۳۷۲)، ایتالیا (۱۳۲، ۸۰۸)، آمریکا (۸۸، ۵۹۹)، ژاپن (۶۷، ۳۱۴)، مکزیک (۶۱، ۰۷۹)، انگلستان (۵۳، ۲۵۵)، کره (۲۷، ۰۸۸) مجموع: ۱، ۰۹۴، ۵۲۰	افغانستان (۵۹۷)، پاکستان (۶۵۲، ۱۹۹)، ترکمنستان (۷۸۴)، تاجیکستان (۲۷۸) مجموع: ۳۱۱، ۲۰۱
۲۷	سوخت های معدنی، روغن های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها؛ مواد قیری؛ مومهای معدنی	۲، ۳۰۲، ۴۴۹	ازبکستان (۱۹۲، ۳۱۶)، ترکمنستان (۹۳، ۳۶۲)، قرقیزستان (۸، ۱۱۰)، آذربایجان (۱، ۷۰۷) مجموع: ۲۹۵، ۴۹۵	روسیه (۱، ۶۹۷، ۰۰۲)، بلاروس (۸۱، ۷۲۴)، چین (۴۲، ۹۶۲)، فنلاند (۳۶، ۱۸۰)، آلمان (۲۹، ۷۷۱)، ایتالیا (۲۳، ۶۴۰)، کره (۱۴، ۸۴۶)، آمریکا (۱۴، ۰۱۸)، لیتوانی (۱۰، ۴۶۳)، بلژیک (۷، ۹۲۸) مجموع: ۱، ۹۵۸، ۵۳۴	افغانستان (۵۶۸، ۸۸)، ایران (۷۱۷، ۱۹۰)، پاکستان (۵۸۴، ۶۴۷)، ترکیه (۱۲۶، ۹۵۳)، تاجیکستان (۸، ۰۵۹) مجموع: ۳۵۴، ۵۸۸، ۵۷
۳۹	مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۱، ۴۸۲، ۱۳۵	ترکیه (۸۶، ۳۸۶)، قرقیزستان (۱۳، ۲۴۶)، ازبکستان (۱۲، ۱۲۳)، ایران (۹، ۵۱۱)، آذربایجان (۵۰۱)، پاکستان (۱۰۸) مجموع: ۱۲۱، ۸۷۵	روسیه (۵۹۹، ۷۳۶)، چین (۳۴۰، ۹۷۲)، کره (۱۰۴، ۱۳۷)، آلمان (۶۶، ۳۱۶)، بلاروس (۲۲، ۸۲۲)، آمریکا (۲۲، ۰۷۳)، ایتالیا (۱۸، ۵۶۱)، اوکراین (۱۸، ۴۱۲)، لهستان (۱۷، ۶۴۵)، فرانسه (۱۶، ۶۰۳) مجموع: ۲۲۷، ۲۷۷، ۱	افغانستان (۴۷۳، ۱)، تاجیکستان (۵۵۰، ۲)، ترکمنستان (۵۴۱، ۱۰۴) مجموع: ۵۶۴، ۱۰۸

(۳) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۴ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۳۰	محصولات دارویی	۱،۴۲۰،۱۷۷	ترکیه (۱۰،۷۵۹)، پاکستان (۶،۷۲۵)، ازبکستان (۱،۳۳۳)، قرقیزستان (۴۱) مجموع: ۱۸،۸۴۸	آلمان (۲۲۲،۳۱۵)، فرانسه (۱۴۹،۰۹۰)، روسیه (۱۴۰،۷۳۹)، هند (۸۹،۳۲۶)، بلژیک (۶۹،۲۸۸)، استرالیا (۶۲،۰۹۹)، آمریکا (۵۶،۳۶۴)، مجارستان (۵۶،۳۳۱)، اسوانی (۵۳،۳۵۹)، ایتالیا (۵۰،۴۲۴) مجموع: ۹۴۹،۳۲۵	آذربایجان (۸،۵۹۷)، افغانستان (۱،۰۳۹)، ایران (۵۷،۶۰۶)، تاجیکستان (۴،۴۹۰)، ترکمنستان (۷۰) مجموع: ۷۱،۸۰۲
۹۰	دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش ' کنترل، دقت سنجی، دستگاه های طبی - جراحی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۱،۱۱۶،۳۸۵	ترکیه (۱۶،۸۶۹)، قرقیزستان (۱،۵۲۷)، آذربایجان (۶۸۲)، ازبکستان (۵۵۱)، ایران (۳۰۰)، پاکستان (۲۴۹) مجموع: ۲۰،۱۷۸	آمریکا (۱۹۵،۵۹۳)، آلمان (۱۸۱،۸۲۰)، روسیه (۱۶۹،۹۷۵)، چین (۱۶۲،۹۸۱)، ژاپن (۵۰،۱۱۴)، کره (۳۲،۲۸۶)، انگلستان (۲۰،۸۳۳)، ایتالیا (۳۰،۶۴۹)، فرانسه (۲۹،۹۲۴)، ایرلند (۲۷،۹۰۸) مجموع: ۹۰۲،۰۸۳	افغانستان (۱،۷۹۶)، تاجیکستان (۴۸۱)، ترکمنستان (۸۴۵) مجموع: ۳،۱۲۲
۷۲	چدن، آهن و فولاد	۱،۰۴۳،۲۰۶	ازبکستان (۱۲،۸۲۲)، ترکیه (۳،۹۵۴)، قرقیزستان (۳،۰۴۷)، ایران (۶۹) مجموع: ۱۹،۸۹۲	روسیه (۸۲۸،۹۲۶)، چین (۱۱۸،۶۰۷)، کره (۳۷،۲۹۶)، اوکراین (۱۶،۹۵۵)، انگلستان (۳،۱۸۶)، برزیل (۳،۰۴۵)، سوئد (۲،۷۴۳)، آلمان (۱،۹۴۲)، ایتالیا (۱،۴۱۵)، کانادا (۱،۱۳۲) مجموع: ۱،۰۱۵،۲۴۷	آذربایجان (۹،۰۷۵)، افغانستان (۷۸۴،۵۶۹)، پاکستان (۵۵،۳۰۸)، تاجیکستان (۹۷،۸۲۳)، ترکمنستان (۱،۰۳۴) مجموع: ۹۴۷،۸۰۹

(۴) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۵ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۸۶	لکوموتیوهای راه آهن یا تراموای، نواقل روی خط راه آهن و اجزاء و قطعات آنها، ملحقات و مهارکننده های خط راه آهن یا تراموای و اجزاء و قطعات آنها؛ تجهیزات علامت دهنده مکانیکی ترافیک از هر نوع	۶۵۸ ، ۸۹۰	ازبکستان(۳۲۱ ، ۱)، قرقیزستان(۳۵۷)، ترکیه(۲۴۱)، آذربایجان(۵۲)، ایران (۲۶) مجموع: ۹۹۷، ۱	روسیه(۶۷۳ ، ۳۸۳)، فرانسه (۴۲۷ ، ۲۲۹)، اوکراین (۳۹۰ ، ۷۵)، چین (۱۱۹ ، ۶۱)، اسپانیا (۳۲۷ ، ۳۷)، استرالیا (۸۳۹ ، ۲۷)، آمریکا (۱۱۲ ، ۲۳)، ایتالیا (۷۷۲ ، ۱۵)، بلاروس (۲۹۹ ، ۱۳)، آلمان (۵۷۲ ، ۳) مجموع: ۵۳۰ ، ۸۷۰	افغانستان (۵۷)، پاکستان (۴۹۰)، تاجیکستان(۴۳)، ترکمنستان (۱ ، ۰۱۱) مجموع: ۶۰۱ ، ۱
۹۴	مبل؛ مبلهای طبی- جراحی؛ اسباب تختخواب و همانند؛ چراغ و وسایل روشنایی؛ چراغهای تبلیغاتی علائم نورانی، تابلوهای نورانی راهنما و اشیاء همانند؛ ساختمانهای پیش ساخته	۷۸۵ ، ۸۳۹	ترکیه(۸۲۴ ، ۷۰)، قرقیزستان(۴۰۱ ، ۳)، ازبکستان(۳۶۰ ، ۱)، آذربایجان(۷۷۹)، ایران (۴۶۷)، پاکستان(۱۷۴)، ترکمنستان (۶۴) مجموع: ۰۶۹ ، ۷۷	روسیه(۶۷۳ ، ۱۸۹)، چین (۳۰۹ ، ۱۶۲)، اوکراین (۴۷۲ ، ۶۹)، بلاروس (۱۳۱ ، ۶۳)، ایتالیا (۸۳۱ ، ۴۹)، کره (۴۱۴ ، ۲۳)، آلمان (۳۳۶ ، ۲۰)، آمریکا (۸۷۹ ، ۱۲)، مالزی (۷۱۰ ، ۱۲)، اسپانیا (۱۴۶ ، ۱۱) مجموع: ۹۰۱ ، ۶۱۴	افغانستان(۴۰۳ ، ۴)، ایران (۶۲۰ ، ۵)، تاجیکستان(۱۳۶) مجموع: ۱۵۹ ، ۱۰
۸۸	وسایل نقلیه هوایی، فضایی و اجزاء و قطعات آنها	۶۸۲ ، ۲۰۵	ترکیه(۱۶۲)، افغانستان (۹۱) مجموع: ۲۵۳	آمریکا (۴۱۱ ، ۲۳۲)، آلمان (۱۹۰ ، ۱۵۱)، فرانسه (۳۹۸ ، ۸۴)، برزیل (۰۵۸ ، ۷۴)، اسپانیا (۶۲۳ ، ۶۷)، اوکراین (۱۳۹ ، ۲۸)، ایتالیا (۰۷۲ ، ۲۰)، روسیه (۷۴۱ ، ۱۱)، کانادا (۷۹۹ ، ۴)، هلند (۶۱۸ ، ۴) مجموع: ۰۴۹ ، ۶۷۹	ایران (۳۳۳ ، ۲)، آذربایجان (۸۲۹ ، ۵۰)، تاجیکستان (۶۸۱)، ترکمنستان(۳۷۷ ، ۴۳)، پاکستان (۹۹۲ ، ۶)، قرقیزستان(۷۷۶ ، ۸)، ازبکستان(۴۴۰ ، ۶) مجموع: ۴۲۸ ، ۱۱۹

(۵) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۶۴	کفش، گتر و اشیاء همانند	۶۳۶ ، ۰۵۹	ترکیه (۱۵ ، ۰۳۱)، ازبکستان (۵ ، ۳۲۹)، ایران (۲۴۳)، پاکستان (۱۵۲) مجموع: ۲۰ ، ۷۵۵	چین (۴۶۲ ، ۵۷۷)، روسیه (۸۵ ، ۷۶۹)، ایتالیا (۱۶ ، ۹۲۳)، ویتنام (۸ ، ۱۴۰)، اوکراین (۵ ، ۶۵۲)، پرتغال (۴ ، ۳۹۱)، هند (۴ ، ۳۸۵)، اسپانیا (۳ ، ۳۳۵)، بلاروس (۲ ، ۵۷۴)، بنگلادش (۲ ، ۴۴۴) مجموع: ۵۹۶ ، ۱۹۰	آذربایجان (۴۹۱)، افغانستان (۳۲۱)، قرقیزستان (۵ ، ۵۲۵)، تاجیکستان (۳۹۳)، ترکمنستان (۴۰) مجموع: ۶ ، ۷۷۰
۴۰	کائوچو و اشیاء ساخته شده از آن	۶۱۳ ، ۰۰۳	ترکیه (۱۱ ، ۳۵۸)، ایران (۱ ، ۴۳۸)، ازبکستان (۱۵۲)، افغانستان (۲۰) مجموع: ۱۲ ، ۹۶۸	روسیه (۲۲۹ ، ۳۱۲)، چین (۱۴۲ ، ۳۵۹)، بلاروس (۳۹ ، ۴۶۶)، ژاپن (۳۰ ، ۹۴۰)، اوکراین (۲۲ ، ۸۱۳)، آلمان (۲۰ ، ۸۳۴)، آمریکا (۱۶ ، ۶۴۴)، کره (۱۵ ، ۰۳۲)، لهستان (۱۳ ، ۸۵۰)، اسپانیا (۹ ، ۳۶۹) مجموع: ۵۴۰ ، ۶۱۹	آذربایجان (۳۰۲)، پاکستان (۱۴ ، ۹۲۴)، تاجیکستان (۱ ، ۹۹۷)، ترکمنستان (۴۰۹)، قرقیزستان (۲۶ ، ۴۴۶) مجموع: ۴۴ ، ۰۷۸
۰۸	میوه های خوراکی، پوست مرکبات و همانند	۶۰۶ ، ۳۴۳	ازبکستان (۲۸۴ ، ۱۸۵)، ایران (۳۰ ، ۹۶۵)، تاجیکستان (۳۰ ، ۹۰۷)، قرقیزستان (۲۴ ، ۴۶۸)، پاکستان (۱۲ ، ۴۰۰)، ترکیه (۳ ، ۵۹۱) مجموع: ۳۸۶ ، ۵۱۶	چین (۸۴ ، ۰۵۴)، هلند (۳۰ ، ۸۵۸)، اکودار (۱۹ ، ۷۶۵)، روسیه (۱۶ ، ۳۴۵)، بلاروس (۹ ، ۰۲۵)، آمریکا (۷ ، ۵۶۹)، گرجستان (۴ ، ۶۹۴)، اسپانیا (۴ ، ۶۰۸)، بلژیک (۴ ، ۱۹۴)، ایتالیا (۴ ، ۱۱۵) مجموع: ۱۸۵ ، ۲۲۷	ترکمنستان (۶۶۶)، افغانستان (۲۶۰ ، ۶۷۴)، آذربایجان (۱۹۲ ، ۱۶۵) مجموع: ۴۵۳ ، ۵۰۵

(۶) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۷ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۳۸	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۵۶۳ ، ۴۷۴	ترکیه (۸ ، ۹۹۱) ، ازبکستان (۶۷۶) ، ایران (۶۴) ، قرقیزستان (۳۹) مجموع: ۹ ، ۷۷۰	روسیه (۱۳۲ ، ۷۵۱) ، آمریکا (۹۹۵ ، ۶۸) ، چین (۹۴۶ ، ۶۶) ، آلمان (۵۹ ، ۶۱۶) ، فرانسه (۴۸ ، ۸۸۴) ، ایرلند (۲۶ ، ۲۷۴) ، اوکراین (۲۱ ، ۳۳۸) ، بلژیک (۱۸ ، ۸۲۹) ، تنگلستان (۱۸ ، ۰۱۱) ، ایتالیا (۱۶ ، ۰۸۹) ، مجموع: ۴۷۷ ، ۷۳۳	آذربایجان (۷۷۳ ، ۴) ، افغانستان (۱۰۵) ، تاجیکستان (۳۶) ، ترکمنستان (۸۲۲) ، پاکستان (۵۶۹ ، ۱۹) ، مجموع: ۳۰۵ ، ۲۵
۲۶	سنگ فلز، جوش و خاکستر	۵۳۰ ، ۹۱۳	تاجیکستان (۱۳۵ ، ۰۲۷) ، قرقیزستان (۳۶ ، ۷۲۷) ، آذربایجان (۱ ، ۲۷۸) ، مجموع: ۱۷۳ ، ۰۳۲	روسیه (۲۸۶ ، ۳۷۰) ، گواتمالا (۴۰ ، ۷۹۳) ، اوکراین (۹ ، ۴۴۰) ، آمریکا (۴ ، ۴۵۴) ، کنگو (۴ ، ۲۴۹) ، پرو (۲ ، ۰) ، آرژانتین (۱ ، ۴۱۰) ، شیلی (۱) ، ۳۲۴ ، ۱) ، مکزیک (۸۷۸) ، زینبواه (۸۴۱) ، مجموع: ۳۴۹ ، ۷۷۹	افغانستان (۵۲۶) ، ایران (۱۹۲ ، ۶۶۷) ، ترکیه (۳۹۸ ، ۷۷۰) ، ترکمنستان (۵۸۴ ، ۱) ، ازبکستان (۹۹۳) ، پاکستان (۳۸۹ ، ۱۰۲) ، مجموع: ۹۲۹ ، ۶۹۶ ، ۳
۶۲	لباس و متفرعات لباس؛ غیرکشفاف یا غیر مخمل باف	۵۲۱ ، ۴۳۸	قرقیزستان (۷۰ ، ۳۲۸) ، ترکیه (۵۲ ، ۴۴۸) ، پاکستان (۲ ، ۸۰۴) ، ازبکستان (۹۹۲) ، تاجیکستان (۸۱) ، ایران (۲۴) ، مجموع: ۶۷۷ ، ۱۲۶	چین (۲۱۵ ، ۶۲۸) ، روسیه (۷۲ ، ۱۸۲) ، بنگلادش (۲۰ ، ۶۰۸) ، ایتالیا (۱۸ ، ۳۶۳) ، هند (۹ ، ۶۵۶) ، ویتنام (۶ ، ۷۳۹) ، بلاروس (۵ ، ۲۴۰) ، آلمان (۵ ، ۲۰۱) ، مصر (۳ ، ۵۳۵) ، رومانی (۲ ، ۹۲۱) ، مجموع: ۳۶۰ ، ۰۷۳	آذربایجان (۶۹۰) ، افغانستان (۳۱۴) ، ترکمنستان (۲۴ ، ۰۵۸) ، مجموع: ۰۶۲ ، ۲۵

(۷) از نظر حجم واردات

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات قزاقستان	کشورهای اکویی صادرکننده به قزاقستان	رقم واردات از ۱۰ کشور برتر ^۸ غیر اکویی صادرکننده به قزاقستان	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۴۸	کاغذ و مقوا؛ اشیاء ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا از مقوا	۵۱۴، ۷۴۶	ترکیه (۹۲۴، ۱۴)، قرقیزستان (۵۸۳، ۶)، ازبکستان (۱۴۳، ۱)، آذربایجان (۴۲)، ایران (۱۶) مجموع: ۷۰۸، ۲۲	روسیه (۷۳۹، ۲۴۵)، چین (۰۳۸، ۵۷)، اوکراین (۵۳۶، ۴۸)، آلمان (۲۷۰، ۲۵)، انگلستان (۹۱۹، ۲۱)، فنلاند (۲۵۲، ۱۸)، استرالیا (۴۵۳، ۱۳)، ایتالیا (۹۰۵، ۱۰)، کره (۶۱۸، ۷)، لیتوانی (۹۲۴، ۵) مجموع: ۶۵۴، ۴۵۴	افغانستان (۳۲۰)، پاکستان (۸۳۰، ۶۶)، تاجیکستان (۲۸۰)، ترکمنستان (۲۷) مجموع: ۴۵۷، ۶۷
۴۴	چوب و اشیاء چوبی؛ ذغال چوب	۵۰۲، ۵۱۱	ترکیه (۸۳۷، ۱۳)، ازبکستان (۷۸۰)، قرقیزستان (۱۹۹)، ایران (۵۱) مجموع: ۸۶۷، ۱۴	روسیه (۵۱۵، ۳۰۳)، چین (۶۲۳، ۳۳)، اوکراین (۵۴۴، ۳۳)، بلاروس (۸۶۳، ۲۷)، کره (۵۹۳، ۱۶)، ایتالیا (۹۶۹، ۱۲)، لهستان (۱۵۲، ۹)، آلمان (۴۱۹، ۸)، رومانی (۱۴۵، ۸)، لیتوانی (۳۵۹، ۶) مجموع: ۱۸۲، ۴۶۰	افغانستان (۴۹۶)، تاجیکستان (۴۸۹، ۴)، ترکمنستان (۱۶)، پاکستان (۳۶۶، ۵۴)، آذربایجان (۴۱۱، ۱) مجموع: ۷۷۸، ۶۰
				مجموع واردات از ۱۰ کشور برتر غیر اکویی: ۱۹۷، ۷۳۹، ۲۵	
		۲۷، ۸۴۲، ۸۷۰	۱، ۹۸۹، ۳۲۷	مجموع واردات از کشورهای غیر اکویی: ۲۵، ۸۵۳، ۵۴۳	۶۳، ۶۵۸، ۷۱۸

منبع: <http://www.trademap.org>

قابل توجه اینکه این ۲۰ قلم کالای عمده وارداتی جمهوری قزاقستان حدود ۷۰ درصد از کل واردات این کشور را در سال ۲۰۱۴ تشکیل داده است.

با بررسی اطلاعات مندرج در جدول شماره (۷)، مشاهده می شود که قزاقستان ۲۰ کالای برتر وارداتی خود را بطور عمده از کشورهای چین، اوکراین، آلمان، ایتالیا، روسیه، آمریکا، ژاپن و به طور پراکنده از کشورهای اکو وارد کرده است.

(۸) از نظر حجم واردات

بطور حتم آنچه در انتخاب شرکای تجاری کشورها موثر است عواملی همچون هزینه های حمل و نقل، وجود راه های مواصلاتی، قیمت تمام شده کالاها، وجود موافقتنامه های تجارت ترجیحی، روابط بانکی فیما بین و... می باشد. در ادامه به برخی از دلایل انتخاب شرکای تجاری قزاقستان مختصراً اشاره خواهیم داشت.

در وهله نخست می توان به عضویت قزاقستان در جامعه کشورهای مشترک المنافع، اکو، سازمان همکاری های شانگهای، اتحادیه گمرکی بلاروس، روسیه و قزاقستان اشاره داشت. عضویت در این سازمان ها باعث شده این کشور روابط خود را با دیگر اعضای سازمان گسترش دهد.

تنوع اقوام و اقلیت های مختلف در قزاقستان خصوصاً اقلیت بزرگ روس نقش مهمی را در سیاست خارجی این کشور ایفا می نماید. دولت این کشور برخلاف سایر جمهوری های شوروی سابق که در هر کدام یک اکثریت مطلق دارا می باشند به دلیل این که بخش عمده ای از اتباع آن روس تبار هستند لذا در اتخاذ سیاست های خود همواره نقش برابری برای روس ها قائل شده و نظرات این گروه را در نظر می گیرد.

روابط با روسیه نیز همواره تحت تاثیر مسائل و منافع جمعیت روس تبار قزاقستان بوده است. این موضوع باعث شده که قزاقستان نسبت به دیگر جمهوری های سابق وابستگی بیشتری به روسیه داشته باشد و حتی در سیاست خارجی نیز تحت تأثیر سیاست های این کشور قرار گیرد.

در میان کشورهای مشترک المنافع روابط با روسیه برای قزاقستان از اهمیت ویژه و حساسی برخوردار است. وابستگی زیاد قزاقستان به روسیه از جنبه های مختلف خصوصاً اقتصادی غیر قابل انکار است و روسیه اصلی ترین شریک تجاری قزاقستان در میان کشورهای مستقل مشترک المنافع است بطوری که روسیه بعنوان مهمترین شریک تجاری واردات قزاقستان می باشد. قزاقستان با ایجاد روابط هر چه نزدیکتر با روسیه می تواند امنیت خود را تأمین نماید و این کشور برای اینکه قادر باشد به تنهایی از مرزهای خود دفاع نماید به زمان طولانی نیاز دارد و کمک روسیه در این زمینه ضروری است.

روابط با چین به دلایل متعدد از اهمیت و ویژگی خاصی برخوردار است و برای قزاق ها حفظ و توسعه روابط با چین از مهمترین اصول سیاست خارجی آن محسوب می شود. از دلایل آن می توان:

۱- موقعیت خاص جمهوری خلق چین از همسایگی قزاقستان به عنوان یکی از قدرت های بزرگ اقتصادی و نظامی منطقه (حتی جهان) که برای کشوری چون قزاقستان دارای نقاط ضعف و قوت بسیاری است و تلاش این کشور بیشتر در جهت تقویت نقاط قوت و کمرنگ نمودن نقاط ضعف هماهنگی با چین است.

۲- از لحاظ نظامی ضمن اینکه چین می تواند یکی از تهدیدات بالقوه و دائمی علیه این کشور باشد از طرفی قادر خواهد بود به عنوان یک متحد قدرتمند امنیت قزاقستان را تضمین نماید.

۳- از لحاظ اقتصادی چین به لحاظ در اختیار داشتن یک بازار مصرف بزرگ گسترده از جهت تأمین نیازهای مواد اولیه، و نیز داشتن مواد اولیه غنی در قزاقستان می تواند نقش و اهمیت بسیار زیادی در مبادلات اقتصادی داشته باشد.

بمنظور ارتقاء تجارت درون منطقه ای اکو و گسترش واردات قزاقستان از کشورهای عضو اکو، با توجه به قرابت فرهنگی و نزدیکی این کشورها، تاکید بر اجرایی شدن موافقتنامه های تجاری دو و چند جانبه میان قزاقستان و این کشورها از جمله مسائلی هستند که باید به عنوان پیش شرط های افزایش روابط تجاری مورد بررسی قرار گیرند. در ادامه به برخی موارد مهم در گسترش سطح همکاری های تجاری- بازرگانی کشورهای عضو اکو با قزاقستان اشاره می شود.

پیشنادهایی بمنظور ارتقاء همکاری فیما بین قزاقستان و دیگر کشورهای عضو اکو:

- احداث نمایشگاه کالاهای تولیدی و صادراتی کشورهای عضو اکو به خصوص کالاهایی که در بازار قزاقستان سابقه و توان رقابت دارند.
- ایجاد شرایط و بستر مناسب جهت شناساندن تجار توانمند اکو و ارسال کالای آنها به بازارهای قزاقستان.
- شناخت بیشتر طرفین کشورهای عضو اکو و قزاقی از یکدیگر جهت توسعه روابط تجاری.
- اعلام به موقع مناقصات قزاقستان و کالاهای مورد نیاز این کشور از طریق سفارتخانه های کشورهای عضو اکو.
- هماهنگی جهت برقراری پرواز بین قزاقستان و دیگر کشورهای عضو اکو.
- تقویت بازاریابی کالاهای کشورهای عضو اکو در بازار قزاقستان از طریق برگزاری نمایشگاه های بین المللی.
- تقویت سایت اطلاع رسانی تجاری کشورهای عضو اکو به زبان انگلیسی.
- آماده سازی بستر لازم برای جذب اعتبارات مانند مناسبات بانکی به ویژه پذیرش ضمانت های بانکی کشورهای عضو اکو توسط بانک های قزاق.
- تشویق شرکت های اکویی برای راه اندازی خطوط تولید کالاهای مختلف به صورت مشارکت با سرمایه گذاران قزاقستان
- تکیه بر حضور شرکت های مشاوره ای در این کشور.
- کاهش عوارض در بخش حمل و نقل و رفع مشکلات ترانزیتی در گمرکات این کشور.
- تسهیل صدور روادید برای تجار و بازرگانان منطقه اکو.
- ارائه بسترهای مناسب برای تبدیل فرصت ها به تعاملات تجاری.
- همکاری مشترک در افزایش کارایی روش ها و فرایندهای تسهیل تجارت.
- نوسازی و ارتقای کیفیت جاده ها، راه آهن و نیز شبکه های ارتباطی (مخابرات، پست،...) و افزایش ظرفیت آنها.
- استانداردسازی، منطقی سازی و هماهنگ سازی مشخصات فنی وسایل نقلیه جاده ای و ریلی و نیز ظرفیت حمل و بارگیری.

گسترش روابط میان قزاقستان و دیگر کشورهای عضو اکو با توجه به نزدیکی جغرافیایی، فرهنگی و همچنین همسایگی در دریای خزر بسیار ضروری است و موجب برقراری امنیت در منطقه می‌گردد. در میان کشورهای آسیای مرکزی قزاقستان به عنوان یکی از صادرکنندگان اصلی انرژی این منطقه جایگاه ویژه ای دارد.

وسعت زیاد سرزمین، دارا بودن مرزهای طولانی با دو قدرت بزرگ منطقه یعنی روسیه و جمهوری خلق چین و داشتن بیش از ۲۳۲۰ کیلومتر ساحل در بخش شرقی و شمال دریای خزر از ویژگی های خاص این جمهوری بشمار می رود.

این جمهوری بعنوان پلی ارتباطی بین آسیای مرکزی، اروپا، شرق آسیا، نقش قابل ملاحظه ای در صفحه روابط بین المللی ایفا می کند.

جمهوری قزاقستان در حال گذر از اقتصاد دولتی به اقتصاد آزاد است. بمنظور توسعه کشور در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، برنامه بلندمدتی تحت عنوان "قزاقستان ۲۰۳۰" تنظیم شده که شامل سه برنامه ۱۰ ساله و هر برنامه به دو برنامه ۵ ساله تقسیم می‌شود. دهه اول به فراهم آوردن زیربناها و زیرساخت‌های اقتصادی کشور اختصاص یافته است. از جمله اولویت‌های برنامه مزبور، تولید و صادرات نفت و مواد هیدروکربنی می‌باشد و لذا توسعه منطقه غرب قزاقستان (منطقه نفت خیز کشور) و همچنین راه های انتقال و صدور نفت مورد توجه خاص قرار دارد.

در شرایط فعلی که همکاری های منطقه ایی به مثابه تجربه ای کوچک از آزادسازی اقتصادی در دستور کار بسیاری از دولت ها قرار گرفته است، سازمان همکاری اقتصادی (اکو) که به لحاظ پتانسیل‌های اقتصادی و منابع غنی و سرشار مهم ترین سازمان همکاری در منطقه محسوب می شود، مورد توجه قرار گرفته است.

در این میان بخش تجارت خارجی اکو از اهمیت کلیدی برخوردار است و می تواند نقش تعیین کننده ای در تعیین جهت و موقعیت کلی توسعه ی اقتصادی منطقه داشته باشد.

در راستای ارتقای تجارت درون منطقه ای اکو، در این پژوهش ضمن بررسی اقلام عمده وارداتی قزاقستان بعنوان یکی از اعضای اکو، نتیجه گیری شد چنانچه حداقل در ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی قزاقستان که در این پژوهش مورد اشاره قرار گرفته اند، این کشور بجای واردات این اقلام از خارج منطقه اکو، باتوجه به پتانسیل های موجود در منطقه اکو، اقدام به واردات آنها از کشورهای عضو اکو نماید، حجم تجارت قزاقستان با منطقه اکو حدود ۲۶ میلیارد دلار رشد خواهد داشت. این افزایش در حجم تجارت درون منطقه ای قزاقستان، می تواند منجر به رشد حجم تجارت درون منطقه ای اکو از کل تجارت این منطقه شود. در این راستا، توصیه می شود اتاق بازرگانی و مقامات قزاقستان با بسترسازی که توسط مقامات آن کشور به انجام می رساند، به تحقق این اهداف کمک نماید.

منابع:

- <http://www.e-unwto.org/content/r13521/fulltext.pdf>
- <http://kaziran.com/Pages.aspx?CatId=23>
- <http://www.ethnologue.com/country/KZ>
- <http://eng.tpo.ir>
- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
- <http://data.worldbank.org/indicator>
- www.invest.gov.kz
- www.mfa.kz
- www.mit.kz
- www.yellowpages.kz
- <http://ghazaghestan.mihanblog.com/>
- <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/kaz/>
- <http://www.trademap.org>
- <http://www.ecosecretariat.org/in2.htm>
- <http://fa.wikipedia.org/wiki/>
- <http://www.photius.com/ranking>
- www.cci.kz
- [UNCTAD, world investment report, 2013](http://unctad.org/publications/world-investment-report-2013)
- www.intracen.org
- www.kazakhstan.yoolk.com
- www.kaznex.kz
- www.kazembassy.org.uk
- <http://almaty.icro.ir>
- <http://trade.gov.kz>
- [CIA - The World Factbook – Kazakhstan](http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/countries/kazakhstan/)